Valtiovarainministeriö NEUVOSTORAPORTTI VM2016-00087

KVS Haanpää Tiina(VM), Ikonen Susanna(VM)

15.02.2016

JULKINEN

Asia
Ecofin-neuvosto 12.2.2016; yhteenvetoraportti

Kokous
Talous- ja rahoitusasiat -neuvosto 12.02.2016

Ecofin-neuvostossa käytiin ensimmäinen näkemysten vaihto komission 28.1. antamasta yritysverotusta koskevasta paketista, jolla pyritään oikeudenmukaiseen verotukseen ja jossa esitetään uusia toimenpiteitä yritysveron kiertämisen torjumiseksi. Maakohtaista raportointia koskevan pakollisen automaattisen tietojenvaihdon (DAC4) osalta tavoitellaan poliittista yhteisymmärrystä maaliskuun Ecofinissä. Veron kiertämisen torjuntaa koskevan direktiiviehdotuksen (ATAD) osalta poliittista yhteisymmärrystä tavoitellaan toukokuun Ecofinissä.

Komissio esitteli 2.2. julkaistun toimintasuunnitelmansa terrorismin rahoituksen vastustamisesta. Suunnitelma tähtää terrorismin rahoituksen identifioimiseen ja terrorismiin liittyvän rahaliikenteen estämiseen. Neuvosto hyväksyi asiasta päätelmät.

Neuvostossa myös hyväksyttiin yhteinen kanta G20-maiden valtiovarainministereiden ja keskuspankkiirien kokoukseen, vastuuvapaussuositus komissiolle varainhoitovuodelta 2014, sekä neuvoston suuntaviivat vuoden 2017 EU-talousarvioon. Lisäksi kuultiin tilannekatsaukset pankkiunionin toimeenpanosta, sekä omien varojen korkean tason työryhmän työstä.

Euroryhmässä keskusteltiin mm. komission talviennusteesta ja saatiin tilannekatsaukset Kreikan ja Portugalin osalta. Edelleen ministerit kävivät temaattista keskustelua julkisten menojen laadusta. Kokouksessa oli esillä myös euroryhmän kokousten läpinäkyvyys.

Veronkierron ehkäisemistä koskeva toimenpidepaketti

Asiakohdassa käytiin ensimmäinen näkemysten vaihto komission 28.1. antamasta yritysverotusta koskevasta paketista. Paketti sisältää kaksi direktiiviehdotusta: ehdotus veronkierron vastaiseksi direktiiviksi, johon sisältyy oikeudellisesti sitovia toimenpiteitä yleisimpien veronkiertojärjestelmien torjumiseksi (ATAD), sekä ehdotus hallinnollisen yhteistyön direktiivin tarkistamiseksi, liittyen maakohtaista raportointia koskevaan pakolliseen automaattiseen tietojenvaihtoon (DAC4). Lisäksi pakettiin kuuluu tiedonanto tehokasta verotusta koskevasta ulkoisesta strategiasta ja suositus verosopimusten väärinkäytösten vastaisista toimenpiteistä. Asia on puheenjohtajan prioriteetteja ja

käsittelyaikataulu on kunnianhimoinen. DAC4:n osalta poliittista yhteisymmärrystä tavoitellaan maaliskuun ja ATAD:n osalta toukokuun Ecofin-neuvostossa.

Komissio totesi aikataulun olevan kunnianhimoinen, mutta realistinen. Paketti on tasapainoinen ja nojaa kansainväliselle pohjalle. EU-maiden koordinoitu lähestymistapa OECD:n yhteiseen veron välttämisen ja voitonsiirron estämistä koskevaan hankkeeseen (BEPS) parantaa yritysten oikeudellista varmuutta, sekä jäsenvaltioiden mahdollisuuksia suojata veropohjaansa. Verot tulee maksaa sinne, missä voitot kertyvät. Komissio totesi myös, että vaikutusarvioita on pohdittu pitkään OECD:ssa ja myös komission työasiakirja tarjoaa arviointia.

Keskustelussa yleisesti tuettiin työtä veronkiertoa vastaan. Suomi totesi, että asia on hyvin ajankohtainen ja toimissa on edettävä, sillä pääoman vapaa liikkuvuus aiheuttaa aggressiivista verosuunnittelua. Useimmat komission ehdotukset ovat hyviä, joskin niihin liittyy monimutkaisuuksiakin. Työssä on otettava huomioon kilpailukyky, verosuvereniteetti, jäsenvaltioiden erilaiset verojärjestelmät ja taloudelliset vaikutukset. Aikataulu on tiukka, mutta keskustelu on yksi askel eteenpäin.

Keskustelussa nostettiin esille myös maailmanlaajuisesti toimivan systeemin tärkeys ja toivottiin teknisen työn nopeaa aloittamista. Esille nostettiin myös mahdollisuus jakaa paketti kahtia: ensin BEPS-liitännäiset toimenpiteet ja sitten muut. Puheenjohtaja katsoi, että työssä joka tapauksessa edetään vaiheittain, mutta tässä vaiheessa on liian varhaista tehdä jakoa. Puheenjohtaja päätti keskustelun toteamalla keskustelun antaneen hyvän aloituksen reilun verotuksen saavuttamiselle.

Terrorismin rahoituksen torjunta

Terrorismin rahoituksen torjuntaan liittyen komissio esitteli 2.2. julkaistun toimintasuunnitelmansa ja ministerit hyväksyivät neuvoston päätelmät. Komission toimintasuunnitelma tähtää terrorismin rahoituksen identifioimiseen ja terrorismiin liittyvän rahaliikenteen estämiseen. Tärkeimpänä toimena on ns. neljännen rahanpesudirektiivin täytäntöönpano viimeistään vuoden 2016 loppuun mennessä. Direktiiviin on tarkoitus esittää muutoksia joilla puututtaisiin mm. virtuaalivaluuttojen vaihtopaikkojen toimintaan, ennalta maksettuihin (prepaid) instrumentteihin, sekä keskitettyihin rekistereihin tai tietojärjestelmiin pankki- ja maksutileistä. Toisaalta pyrittäisiin täydentämään voimassaolevaa sääntelyä mm. harmonisoimalla rahanpesun rikossääntelyä ja sanktioita, sekä puuttumalla käteisen rahan laittomaan käyttöön ja varojen jäädyttämiseen liittyvään sääntelyyn. Tavoitteena on kohdistaa toimet terrorismin rahoituksen lähteisiin, vahvistaa tullin toimintaa ja yhteistyötä tavarakaupan valvonnassa.

Keskustelussa kiitettiin komission toimintasuunnitelmaa ja todettiin välittömien toimien tarve. Ongelma on silti monimutkainen ja haastava, joten on myös huomioitava, ettei rahaliikennettä aiheettomasti vaikeuteta. Keskustelussa nostettiin esiin mm. puuttuminen anonyymiin maksamiseen, käteisen käytön sääntelyn harmonisointi, sekä yhteistyö rahapesuselvittelykeskuksen (FIU) kanssa.

Vastuuvapauden myöntäminen komissiolle vuoden 2014 budjetin toimeenpanosta

Puheenjohtaja esitteli lyhyesti neuvoston suositusta myöntää vastuuvapaus komissiolle varainhoitovuodelta 2014. Komissio totesi jakavansa neuvoston esittämät huolet ja jatkavansa työtä toiminnan tuloksellisuuden parantamiseksi ja virhetason pienentämiseksi. Ruotsi, UK ja Alankomaat äänestivät vastuuvapauden myöntämistä vastaan. Ruotsi ja UK jättivät yhteisen julistuksen. Puheenjohtaja totesi, että neuvoston suositus on hyväksytty määräenemmistöllä.

Omien varojen korkean tason työryhmän puheenjohtajan tilannekatsaus

Omien varojen korkean tason työryhmän puheenjohtaja Mario Monti antoi tilannekatsauksen ryhmän työhön. Monti korosti, että tietoa on kerätty laajasti ja monenlaisia ajatuksia uusista omista varoista on ollut esillä, mutta mitään ehdotuksia ei vielä tässä vaiheessa ole valmiina. Selvää kuitenkin on, että omien varojen uudistaminen tapahtuu pakettiratkaisuna, johon kuuluu myös menopuoli. Työryhmän työ viedään päätökseen vuoden 2016 loppuun mennessä. Sitä ennen, käytännössä kesäkuun puolivälissä, alustavia tuloksia esitellään instituutioiden välisessä konferenssissa, jonne kutsutaan myös kansallisten parlamenttien jäseniä.

Muut asiat

Neuvostossa kuultiin tilannekatsaus pankkiunionin perustana olevan lainsäädännön kansallisiin voimaansaattamistoimiin, sekä hyväksyttiin neuvoston yhteinen kanta G20-maiden valtiovarainministereiden ja keskuspankkiirien kokoukseen. Neuvostossa hyväksyttiin myös talousarvion vuoden 2017 suuntaviivat. Ecofin-aamiaisella esillä oli mm. ajankohtainen taloustilanne komission tuoreen talviennusteen valossa, sekä edellisen päivän euroryhmän raportointi.

Euroryhmä 11.2.2016

1. Taloustilanne euroalueella – komissio talviennuste

Komissio esitteli euroryhmälle helmikuun alussa julkaisemansa talviennusteen keskeiset kohdat. Euroalueen elpyminen jatkuu vaimeana, mutta samalla euroalue kohtaa yhä haastavamman globaalin taloustilanteen. Bruttokansantuotteen odotetaan kasvavan 1,7 % vuonna 2016 ja 1,9 % vuonna 2017. Työttömyyden odotetaan hieman laskevan. Kysyntää tukevat edelleen suotuisat olot kuten alentuneen öljyn hinnan tuoma lisäys ostovoimaan, euron heikentynyt kurssi ja EKP:n epätavanomainen rahapolitiikka sekä aiempaa kevyempi finanssipolitiikka. Euroryhmä yhtyi laajasti ottaen komission analyysiin ja katsoi, että on tärkeää toimeenpanna EU:n julkisen talouden sääntöjä ja menettelyjä.

2. Portugali – tilannekatsaus

Euroryhmä keskusteli Portugali tilanteesta kahdesta näkökulmasta. Ensinnäkin instituutiot informoivat ohjelman jälkeisen valvontakäynnin (Post-Programme Surveillance, PPS) keskeisistä tuloksista. Toiseksi, ministerit keskustelivat Portugalin uuden hallituksen tammikuussa toimittavasta alustavasta talousarviosuunnitelmasta (DBP) ja komission siitä tekemästä arviosta (opinion). PPS valvontakäynniltä instituutiot informoivat, että Portugalin talouden elpymistä on tapahtunut jo kolme vuotta, mutta elpymistä hidastaa makrotaloudelliset epätasapainot sekä jäykkyydet työ- ja tuotemarkkinoilla. Instituutiot katsoivat, että Portugalin tulisi jatkaa rakenteellisia uudistuksia.

Alustavaan talousarviosuunnitelmaan liittyen euroryhmä laati lausuman, joka julkaistiin kokouksen jälkeen. Sen mukaan euroryhmä komission arvion mukaisesti huomioi, että Portugalin alustava talousarviosuunnitelma tarkoittaa merkittävää poikkeamaa vaaditusta sopeutusurasta kohti keskipitkän aikavälin budjettitavoitetta. Tämän vuoksi euroryhmä piti tervetulleena Portugalin viranomaisten 5.2. ilmoittamia lisätoimia, joiden johdosta voitiin katsoa, että Portugalin alustava talousarviosuunnitelman ei katsota merkitsevän vakavaa poikkeamista vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksista eikä Portugalia tämän johdosta pyydetä toimittamaan uutta alustavaa talousarviosuunnitelmaa komissiolle. Samanaikaisesti kuitenkin katsottiin komission arvion mukaisesti, että huolimatta ilmoitetuista lisätoimista on riski, että alustava talousarvio poikkeaa vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksista. Alustavan talousarvion pohjana olleen ennusteen oletusten todettiin olevan optimistisempia kuin

komission talviennusteen. Siksi pidettiin tervetulleena Portugalin viranomaisten sitoumusta valmistella lisätoimia, jotka voidaan toimeenpanna, jotta vuoden 2016 budjetti on vakaus- ja kasvusopimuksen mukainen. Euroryhmä palaa Portugalin toimien toimeenpanoon komission kevätennusteen pohjalta.

3. Kreikka - tilannekatsaus

Euroryhmä sai katsauksen Kreikan tilanteesta ja sopeutusohjelman ensimmäisen väliarvion valmistelutilanteesta instituutioiden edustajien viimeviikkoisen Ateenan käynnin perusteella. Neuvotteluiden on tarkoitus jatkua ensi viikolla. Euroryhmä toivoi rakentavan yhteistyön jatkuvan instituutioiden edustajien ja Kreikan viranomaisten kesken viranomaistason sopimuksen (staff level agreement) aikaansaamiseksi. Ensimmäisen väliarvion toivottiin valmistuvan nopeasti. Siinä keskeisimmät kysymykset liittyvät eläkejärjestelmän reformiin, finanssipoliittiseen strategiaan ja yksityistämisrahaston toiminnan operationalisointiin.

4. Temaattinen keskustelu kasvusta ja työllisyydestä - julkisten menojen laatu

Kokouksessa keskusteltiin julkisten menojen laadusta osana euroryhmän temaattisia keskusteluja kasvusta ja työllisyydestä. Keskustelun pohjana oli komission tekemä katsaus julkisten menojen laatuun ja maiden välisiin tehokkuuseroihin julkisessa koulutuksessa, terveydenhuollossa, T&K investoinneissa, yleisessä turvallisuudessa, infrastruktuurirakentamisessa sekä yleishallinnossa. Euroryhmässä sovittiin, että keskustelua jatketaan liittyen tiettyihin julkisten menojen alueisiin, kuten investoinnit, terveydenhuolto ja ikäsidonnaiset menot.

5. Euron kansainvälinen rooli (komission selvityksen tulokset)

Euroryhmä keskusteli euron kansainvälisestä roolista komission teettämän selvityksen pohjalta. Selvityksen mukaan ei ole sellaisia systeemisiä tekijöitä, jotka estäisivät euron käytön kansainvälisessä kaupassa. Euroryhmässä katsottiin komission näkemysten mukaisesti, että vakaa makrotalouspolitiikka ja talous- ja rahaliiton edelleen vahvistaminen ovat tekijöitä, jotka voivat vahvistaa euron roolia kansainvälisessä kaupassa.

6. Muut asiat

a) Euroryhmän kokousten läpinäkyvyys

Ministerit keskustelivat euroryhmän kokousten läpinäkyvyydestä, erityisesti kokousten agendojen, pöytäkirjojen ja muiden asiakirjojen julkistamisen näkökulmasta. Läpinäkyvyyden lisääminen sai kokouksessa kannatusta, joten päätettiin lisätä euroryhmän kokousten läpinäkyvyyttä euroryhmätyöryhmän ehdotusten pohjalta mm. julkaisemalla kokousten asialistat ennen kokouksia ja pöytäkirjat kokousten jälkeen. Euroryhmätyöryhmä jatkaa pohdintaa euroryhmän kokousten muiden valmisteluasiakirjojen julkisuuden osalta.

Suomen edustajat

VMI Stubb, PE Vierros-Villeneuve, AVS Saarenheimo ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

-

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi